

Akademia Zamojska w dziejach i życiu miasta, red. R. Szczygieł i A. Urbański, Zamość 1996, ss. 109

Kolejny jubileuszowy tom poświęcony Akademii Zamojskiej. Również rezultat konferencji naukowej, która odbyła się 27 maja 1994 roku. Większość materiałów opublikowano w tomie zatytułowanym *Akademia Zamojska i jej tradycje*.

Niniejszy tom otwiera kazanie poświęcone 400-leciu Akademii wygłoszone przez biskupa Jana Śrutwę.

Kilka rozpraw poświęconych jest budynkowi Akademii (Wiktor Zin, Maciej Pawlicki, Bogumiła Sawa). Społeczności Akademii w ży-

ciu miasta poświęcił swoje rozważania Ryszard Szczygieł. Halina Wiśniewska zajęła się polskimi tekstami profesorów Akademii, a ks. Bolesław Kumor Wydziałem Teologicznym Akademii w latach 1648-1784, Władysław Froch natomiast zwyczajami i obrzędami weselnymi w XVII wieku w Zamościu w świetle wypowiedzi profesora Bazylego Rudomicza.

Konferencję podsumował Ryszard Szczygieł, a imprezy towarzyszące obchodom rocznicy przedstawił Andrzej Urbański.

(D.Ż.-S.)

Dorota Żołądź-Strzelczyk, Peregrinatio academica. Studia młodzieży polskiej z Korony i Litwy na akademiach i uniwersytetach niemieckich w XVI i pierwszej połowie XVII wieku, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Poznań 1996, s. 241

W serii Psychologia i Pedagogika (nr 106) ukazała się wartościowa rozprawa dotycząca edukacji elit szlacheckich w okresie przedrozbiorowym. Autorka, która poprzedziła ją kilku rozprawkami obejmującymi związki peregrynantów z niektórymi uniwersytetami w Rzeszy, kroczy tropami wytyczonymi przez Stanisława Kota i jego uczniów z Henrykiem Baryczem na czele. Dzieło otrzymało trafny eleganczki nagłówek objaśniony w moze nadmiernie rozbudowanym – za to precyzyjnym – podtytułem. Przeprowadziła gruntowną kwerendę źródłową (podstawę stanowiły metryki akademickie, wyszła jednak znacznie dalej, sięgając zwłaszcza do memuarystyki i epistolografii, znajdując bogaty materiał np. w testamentach), uwzględniła skrupulatnie dorobek historiografii. Skoro o poprzednikach mowa, godzi się zauważyć, że w środowisku poznańskim sporo do znajomości tematu dorzucił Alojzy Sajkowski. Szczególnie udokumentowane są peregry-

nacje młodzieży z Korony, znacznym ułatwieniem dla piszącej stało się w odniesieniu do Prus Królewskich opublikowanie dzieła Mariana Pawlaka.

Zasadniczy wykład (poprzedzony wstępnymi dwoma rozdziałami na temat podróży edukacyjnych oraz uczelni na terenie Rzeszy w okresie stanowiącym przedmiot rozważań) dotyczy statystyki wyjazdów w ujęciu chronologicznym (r. III) i obecności w głównych ośrodkach (Autorka wyszczególniła ich 15) – r. IV, następnie pochodzenia studentów (r. V) i przebiegu studiów (r. VI). Lekturę ułatwiają spisy peregrynantów, wywody dokumentują precyzyjne przypisy oraz bibliografia. Należy żywić nadzieję, że temat Autorka rozszerzy na inne kraje Europy XVI-XVII w. – jak napisałem w konkluzji obszerniejszej recenzji na łamach „Odrodzenia i Reformacji w Polsce” (XX 41, 1997, s. 188-190).

Marceli Kosman